

УДК 376-056.264- 053.6

ОЛЬГА ГУБАРЬ

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ЗМІСТУ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розглянуто вплив сучасних інтеграційних та глобалізаційних процесів на реформування освітнього процесу та переорієнтацію змісту логопедичної роботи з підлітками. Висвітлено основні вимоги до розвитку підліткової особистості в умовах Нової української школи. Обґрунтовано необхідність переорієнтації та поглиблення змісту логопедичної роботи з підлітками. Доведено необхідність включення в систему корекції мовлення подолання мовленнєвих вад, які постають на шляху формування «мовної особистості».

Ключові слова: мова, мовлення, вади мовлення, мовленнєва компетенції, мовна компетенція, мовленнєва особистість

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями.

На сучасному етапі розвитку суспільства, в процесі його стрімкого переходу до «суспільства третьої хвили» (Тоффлер, 2004), постіндустріального, інформаційного суспільства, що характеризується глобалізаційними змінами та поглибленням інформатизованості, вимагає зміни векторів розвитку, переорієнтації більшості сфер діяльності особистості, активізації її соціального розвитку, повноцінної інтеграції молодого покоління у соціум, як нових стратегічних напрямів молодіжної політики у діяльності держави.

Глобалізація – процес розширення меж спілкування у всіх сферах людської діяльності, процес виникнення глобального інформаційного простору, поява якого викликає безліч соціальних наслідків. (Аоки, 2004, с. 47). В основі розширення ролі інформації лежать сучасні інформаційно-комунікаційні технології, засоби масової інформації, що здійснюють вплив на всі сфери суспільного життя й кожную особистість, в свою чергу вимагаючи перегляду напрямків та змісту освітніх компетенцій підлітків. Задоволення потреб суспільства і кожної особистості, організація освітнього процесу в умовах Нової української школи вимагає переорієнтування змісту роботи з метою розвитку високофункціональних, всесторонньо розвинутих особистостей в умовах глобалізаційних змін та тиску інформаційного простору на зростаючі покоління.

Особливо актуально данні виклики постають перед молодими людьми, до яких належать особи віком від 10 до 24 років, – як важливої соціальної категорії, специфічної спільноти людей, що включає й осіб підліткового віку та підлітків (10-13 років). На шляху особистісного розвитку, особливо підлітків постають порушення мовлення, які гальмують як соціальну так і навчальну діяльність. До найбільш розповсюджених порушень мовлення підлітків належать випадки, коли у учнів загальноосвітніх шкіл (5-7 класи) з нормотипічними когнітивними здібностями та збереженим слухом страждає організація мовленнєвої діяльності, тобто особа не може правильно організувати звукову й змістову структуру власного мовлення й потребує переорієнтування змісту логопедичної роботи з даною категорією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, які присвячені цій проблемі, показує, що в основі мобільності інформації лежать сучасні інформаційно-комунікаційні технології, які мають значний вплив на всі сфери суспільного життя, що спонукає науковців соціальної та освітньої галузей Д. Белл, В. Біблер, О. Тоффлер, М. Кастельс, В. Шейко, Ю. Шредер та ін. досліджувати й аналізувати проблему впливу глобалізаційних змін інформаційного простору на зростаючі покоління, зокрема сучасну молодь.

Слід зазначити, що існує значний масив наукової літератури, в якій під різними кутами зору досліджуються роль і значення інформаційних потоків у формуванні окремих структурних компонентів становлення особистості (К. Абульханова-Славська, Р. Келлі, О. Леонт'єв, Т. Мальковська, В. Петровський, А. Реан) (Леонт'єв, 2000, с. 199), проблеми взаємного впливу «суспільства», «мови», «мовлення», «культури» (С. Єрмоленко, В. Русанівський, М. Пентиліук, А. Коваль, Л. Мацько, Н. Бабич) (Бабич, 1990, с. 68). Проблема співвідношення «мови», «мовлення», «особистості», «суспільства» «культури» вивчається філософією, культурологією, лінгвістикою, когнітивною лінгвістикою, соціологією, соціолінгвістикою, психолінгвістикою, таким чином є міждисциплінарною.

На нерозривний зв'язок «людини» і «рідної мови», який впливає на картину світу впродовж життя, вказують погляди В. Гумбольдта, Й. Вайсгербера. Різні аспекти підліткового віку досліджували вчені (В. Анненков, Є. Бондаревська, К. Абульханова-Славська, Л. Голубєва, А. Лубенська) (Орлова, 2007, с. 112), які зазначають, що у кінці ХХ початку ХХІ ст. відбулися значні зміни в умовах функціонування мовлення, як засобу активної взаємодії в суспільстві, прийому та переробки інформації, засобу спілкування.

Науковий інтерес до мовлення підлітків проявляється в дослідженнях спеціальної педагогіки, зокрема логопедії, лінгвістичних, що досліджували його на різних рівнях: фізіологічні основи мовлення (М. Жинкін, М. Хватцев); взаємозв'язок мислення й мовлення (О. Потебня, Л. Виготський, С. Рубінштейн)

(Дорошенко, 2009, с. 127); психологічні аспекти мовлення (Н. Хомський, О. Леонт'єв); реалізація функцій мови в мовленні (О. Потебня, І. Горелов) (Пентиліук, 2003, с. 213); розвиток мовленнєвої діяльності та особливості її функціонування досліджували Л. Виготський, Л. Божович, П. Гальперин, А. Леонт'єв, О. Лурія (Хуторської, 2003, с. 60); процес оволодіння мовленням, механізм мовлення (А. Загнітко); функціональні різновиди мовлення (О. Казарцева); культуру усного і писемного мовлення (С. Єрмоленко, П. Коваль); порушення мовлення у дітей, підлітків і дорослих (Л. Волкова, В. Тарасун, С. Шаховська, М. Шеремет.), що зумовлено зростаючою роллю комунікації в сучасному інформаційному суспільстві, вимогами до її якості, мовленнєвого іміджу, який заснований на правильному і виразному мовленні, залежністю формування свідомості підлітків від індивідуального мовленнєвого розвитку особистості й можливості прогнозувати у найближчі роки мовне, духовне та матеріальне життя суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загальновідомо, що в онтогенезі людини одним із складних періодів є підлітковий вік, який «починається» із зміною соціальної ситуації розвитку, має досить невизначені межі (від 9-11 до 14-15 років) і вважається перехідним, критичним періодом. Відомо, що підліткам необхідно у відносно короткий період освоїти сферу життя у всій його складності, що полягає в значній різниці між вимогами суспільства до дітей і дорослих, різниці в їх обов'язках і правах та складає психолого-педагогічну проблему. Педагоги і психологи (І. Бех, М. Головатий, Г. Дубчак, В. Козаков, М. Пірен, А. Ребер, Б. Анан'єв, Т. Андреева, А. Мудрик, В. Кузнєцов) (Русанівський, 2004, с. 294). сходяться у тому, що підлітковий вік є абсолютно особливим етапом розвитку особистості. Особливість полягає в тому, що мовлення підлітка, будучи процесом індивідуального користування мовою, діалектично поєднує в собі загальне, що полягає в обов'язковому збереженні в мовленні лексичних, граматичних, фонетичних, інтонаційних норм, які притаманні мові, та індивідуальне – те, що дає змогу диференціювати мовлення однієї людини від мовлення іншої, тобто в процесі становлення особистості задіяні індивідуальний і особистісний потенціал підлітка у комунікації і вдало використовувати засоби мовлення відповідно до мети, цілей і завдань спілкування, розвитку мовлення. Як продукт діяльності, мовлення переломлюється через особистість індивіда, мовлення як і будь-яка діяльність, має на собі відбиток різних індивідуальних особливостей людини.

Оскільки, мовна освіта, починається зі школи і покликана навчати мові й розвивати мовлення протягом усього дитинства (до 18 років), то підлітки повинні вміти точно висловлювати й виражати свої думки, брати активну участь у процесі. Водночас підлітки – це школярі й мовний портрет сучасного підлітка не буде повним, якщо, не брати до уваги соціальні характеристики даної вікової категорії, особливості мовлення, що істотно змінюють свідомість і ставлення підлітків до себе й до соціуму. У підлітковому віці розвиток мовлення відбувається за рахунок розширення багатства словника, засвоєння лексичних значень слів рідної мови. Таким чином, мовлення є структуроутворюючим елементом освіти, оскільки саме знання мови і мовлення як засіб її усного чи писемного відтворення, дає можливість повноцінно засвоювати навчальні дисципліни. Для реалізації нової концепції мовної освіти надзвичайного значення набувають антропоцентричні орієнтації сучасної лінгвістичної науки, актуальне у сучасній лінгвістиці поняття мовної особистості.

Мовна освіта, в свою чергу, обов'язково повинна включати три складові: формування мовної (лінгвістичної) компетентності (наукові знання про мову), мовленнєвої компетентності (володіння функціональними складовими української мови), комунікативної компетентності (здатність ефективно використовувати всі вербальні та невербальні засоби спілкування для здійснення успішної комунікації в різних сферах спілкування).

Мовленнєва компетентність характеризує рівень розвитку мовної особистості, є результатом засвоєння особистістю мовленнєвої діяльності, ініціює її і одночасно вдосконалюється в даному виді діяльності, тому, що є основою комунікації та еволюціонує в процесі комунікації. Унікальність мовленнєвої компетентності заключається в тому, що вона є результатом освітнього процесу, з одного боку, і найважливішим засобом освіти, з іншого.

Слід відзначити, що проблема формування мовленнєвої компетенції, ретельніше обґрунтована, з точки зору, процесу організації вивчення іноземної мови. Таким чином, в даній обставині проявляється недолік уваги дослідників процесу розвитку мовленнєвої компетенції, оскільки мовленнєва діяльність з використанням рідної мови здається нам природньою, тому ми, не так багато часу приділяємо роботі з дослідження особливостей функціонування її механізмів та організації розвитку.

Бінарний характер мовленнєвої компетентності проявляється і в міжособистісних відносинах: вона є основою комунікації та еволюціонує в процесі її здійснення. Виступаючи особливим самостійним видом діяльності, мовленнєва діяльність, є необхідною складовою будь-якого виду діяльності, що здійснюється з іншими людьми. Оскільки освітній процес реалізується в мовленнєвій діяльності крізь спілкування та пізнання, тому педагоги повинні усвідомлено та з розумінням ставитись до розвитку мовленнєвої діяльності, як основи розвитку гармонійної, високоосвіченої особистості: включаючи в неї учнів, провокуючи їх на мовленнєву активність, вони можуть зробити їх компетентними в ній. Тобто, навчать вирішувати конкретні комунікативні завдання.

Проблема міжособистісного спілкування в інформаційному форматі та зміни у внутрішньому світі молоді стає все більш актуальнішою. На думку І. Каландія, майбутнє дітей і молоді – це світ інформаційного суспільства, суспільства знань, які стають головною перетворюючою силою суспільства, оскільки темп оновлення технологій випереджає темпи зміни поколінь, що вимагає безперервної освіти і здатності до

перекваліфікації, як умова особистісного успіху (Каландія, 2005, с. 143). Таким чином, життя людини залежить від умінь своєчасно знаходити, отримувати, адекватно сприймати і ефективно використовувати нову інформацію, активне формування яких відбувається в період пубертату. Психологічні особливості, якого були досліджені та описані С. Холлом (1904), Л. Виготським (1980), Д. Ельконіним (1994), О. Леонт'євим (2000), Х. Ремшміт (1994), Ф. Райсом (2000), В. Слободчиков (1995) та іншими, які розглядали його як період протиріччя між тенденціями розвитку індивідуалізації та соціалізації особистості, а саме: виникнення нових психологічних утворень, закладка основ свідомої поведінки, формування загальної стратегії моральних цінностей і соціальних установок, формування психосоціальної ідентичності, що лежить в основі феномену підліткової самосвідомості, як останньої і найціннішої з усіх перебудов. Проте, на перешкоді гармонійному розвитку особистості підлітка, його комунікативних можливостей та здатності в майбутньому повноцінно функціонувати в сучасному інформаційному суспільстві досить часто постають порушення мовлення. Данна ситуація вимагає від суспільства перегляду ряду питань організації навчального процесу в середній школі з урахуванням умов Нової української школи та надання логопедичної допомоги в системі освіти.

В умовах інформаційного суспільства підлітків оточує величезний потік інформації, з якого кожен вибирає для себе те, що підходить особисто йому. У психології особистість – соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученням людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин (Сімонов, 1998). Соціальне середовище сьогодні включає в себе сукупність соціальних умов життєдіяльності підлітка, головними чинниками якого є свідомість, діяльність і спілкування. За таких умов свідомість і мовлення є засобом і матеріалом формування і становлення особистості підлітка, його інтелекту, волі, почуттів і формою буття, сприяє виявленню й задоволенню матеріальних і духовних потреб, а комунікативна практика у писемному й усному спілкуванні повсякденного буття й діяльності вимагає від підлітка володіння мовленням на високому рівні. Підлітку необхідно уміти не лише грамотно і точно викладати свої думки, але і формулювати наміри, пояснювати уподобання, спрямовані на досягнення кращих результатів діяльності, що неможливо без мовлення. Саме тому, одним із пріоритетних завдань сучасної системи шкільного навчання, у процесі становлення особистості підлітків, є підвищення культури мовлення, у процесі здобування мовної освіти, перш за все своєчасним оволодіння рідною мовою й мовленням.

Оскільки, мова та мовлення є двома ланками мовленнєвої діяльності то, як зазначає Є. Соботович, у процесі мовленнєвої діяльності використовується як мова – система символічних умовних знаків, внутрішній засіб мовленнєвої діяльності так і мовлення як спосіб її реалізації (Соботович, 1989, с. 29). Мовленнєву діяльність, мовлення у психології вважаються вищими психічними функціями людини, які мають складну структуру, специфічна форма психічної діяльності людини, яка забезпечує розуміння мовлення оточуючих людей і власні висловлювання (Бондар, 2011, с. 274). Як зазначає О. Леонт'єв, мовленнєва діяльність – у формі окремих мовленнєвих дій – обслуговує всі види діяльності, входить до складу актів трудової, ігрової, пізнавальної діяльності. Мовленнєву діяльність українські мовознавці й педагоги І. Кочан і Н. Захлюпана тлумачать як сукупність психофізіологічних дій організму людини, які спрямовуються на сприймання й розуміння мовлення або вираження його в усній чи письмовій формі (Кочан, 2005, с. 171).

Оскільки, мова та мовлення традиційно розглядалися в психології, філософії і педагогіці як межа, на якій сходяться різні лінії психічного розвитку (мислення, уява, пам'ять, емоції), найважливіший засіб людського спілкування, основний канал залучення до цінностей духовної культури від покоління до покоління, необхідна умова виховання і навчання, бо мова і суспільство є нерозривною єдністю двох явищ, пов'язаних між собою як часткове і загальне, одна з обов'язкових ознак суспільної системи.

Таким чином, з утвердженням гуманістичної концепції у рамках філософії нової вітчизняної освіти зростає роль особистості, підлітка зокрема, як індивідуальності, яка постійно розвивається. Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, концепція «Нова українська школа», Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти визначають стратегічні напрями освіти, орієнтують на розкриття й розвиток особистісного потенціалу учнів. Вирішення цих завдань неможливо без настанов поданими в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти – організації навчально-виховного процесу на основі особистісного, компетентнісного і діяльнісного підходів до кожного учня через різні, варіативні, методики організації навчання, які враховують індивідуальні особливості учнів, зокрема особистісно орієнтований підхід спрямований на досягнення особистісно-розвивальної мети, на усвідомлення вихованцем себе як особистості, на його вільне і відповідальне самовираження (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011, с. 136).

Поняття мовленнєвої діяльності було введено та обґрунтовано в світовій науці Л. Виготським та розвинуто його учнями (Л. Божович, П. Гальперин, А. Леонт'єв, О. Лурія). Л. Виготський вважав, що мовлення слід розглядати в якості акту людської діяльності як засіб спілкування, висловлювання та розуміння. В мовленнєвій діяльності він бачив можливість соціального розвитку та становлення людини та її пізнавальних можливостей.

Оскільки, свідомість і мовлення невід'ємні один від одного, як спосіб, взаємодії і передачі змісту знань від людини до людини, то мовлення є знаряддям свідомості, інструментом думки та формою спілкування

підлітка з оточуючими. В умовах інформаційного суспільства підлітків оточує величезний потік інформації, з якого кожен вибирає для себе те, що підходить особисто йому. У психології особистість – соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученням людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин (П. Сімонов, 1998 та ін.). Соціальне середовище включає в себе сукупність соціальних умов життєдіяльності підлітка, головними чинниками якого є свідомість, діяльність і спілкування. За таких умов свідомість і мовлення є засобом і матеріалом формування і становлення особистості підлітка, його інтелекту, волі, почуттів і формою буття, сприяє виявленню й задоволенню матеріальних і духовних потреб, а комунікативна практика у писемному й усному спілкуванні повсякденного буття й діяльності вимагає від підлітка володіння мовленням на високому рівні. Дитині необхідно уміти не лише грамотно і точно викладати думки, але і формулювати наміри, пояснювати уподобання, спрямовані на досягнення вищих результатів діяльності, що неможливо без мовлення. Тому одним із пріоритетних завдань у процесі становлення особистості підлітків є підвищенні культури мовлення, у процесі здобуття мовної освіти, перш за все своєчасного оволодіння рідною мовою й мовленням.

Саме у мовленнєвій діяльності мовлення стає невід'ємною властивістю людини, її складником, без якого не можна уявити розвитку особистості в цілому й підлітка з порушеннями мовлення в тому числі. Як слушно зазначає Л. Мацько, «психологічне поняття людської особистості має завдячувати своєю феноменальністю мові; саме на ґрунті мови і конкретно-чуттєвого досвіду людина зростає як особистість, тому важливо, аби молодь, плануючи своє суспільне життя, дбаючи про фахове становлення і зростання, усвідомила необхідність мовного, а відтак і мовленнєвого розвитку» (Мацько, 2006, с. 6).

Це спонукає зміст і організацію логопедичної роботи переорієнтовувати на розвиток особистісних властивостей підлітків (10-13 років) з порушеннями мовлення і формування їх мовної і мовленнєвої компетентностей, чим визначають актуальність запропонованої теми. За таких умов, першочерговим завданням спеціальної освіти є розвиток особистості підлітка з порушеннями мовлення та формування його мовної і мовленнєвої компетентностей, як одних із важливих складових психологічних механізмів адаптації і соціалізації разом з соціально-емоційними, етнокультурними, екологічними, художньо-мистецькими в нових умовах інформаційної культури, світових цінностей та підпорядкування процесам глобалізації.

Отже, сьогодні для більшості педагогів повинна бути зрозумілою і чітко проявлятися необхідність формування мовленнєвої компетентності учнів, а в подальшому і мовленнєвої особистості, здатної вільно функціонувати в сучасному інформаційному суспільстві, якій слід приділяти більше уваги, як в організації навчально-виховного процесу так і в процесі організації корекційно-відновлювальної роботи, оскільки вона зумовлює, з одного боку, особистісний розвиток, а з іншого – рівень розвитку молодого покоління та суспільства в цілому. Найбільш ефективною особистістю стає за умови її здатності до безпосереднього спілкування зі світом, тобто вміння представити себе в суспільстві засобами мови, що передбачає відповідну мовну та мовленнєву підготовку особистості, яка надає можливість їй повноцінно і вільно функціонувати в сучасному інформаційно-глобалізованому суспільстві. Відповідно, до всього вище сказаного, формування мовленнєвої особистості з метою ефективного функціонування соціумі, обміну та володіння інформацією, засобом пізнання та розвитку.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Такий чином, проаналізувавши сучасні тенденції та інновації, які торкаються вітчизняної системи освіти, серед яких: особистісно орієнтований, компетентнісний і діяльнісний підходи, процеси інформатизації, інтеграції, що змінили вимоги до результатів освітньої діяльності особистості – формування компетентностей підлітків у різних сферах діяльності й мовленнєвій в тому числі. На шляху яких постають порушення мовлення дітей підліткового віку і потребують додаткової уваги в організації корекційно-відновлювального процесу та поглиблення його змісту, як однієї зі складових формування мовленнєвої особистості.

Список використаних джерел

- Тоффлер, Е. (2004) *Третья волна*. ООО «Издательство АСТ».
- Многоликая глобализация: культурные разнообразия в современном мире* (2004). Лебедева, М. (Ред.). – Москва: Аспект-Пресс.
- Леонтьев, А. *Формирование личности. Психология личности в трудах отечественных психологов* (2000). Куликов, Л. (Сост.). Санкт-Петербург.
- Бабич, Н. (1990). *Основы культуры мовлення: навчальний посібник*. Львів, «Світ».
- Орлова, Т. (2007). *История современного мира (XV-XX века)*. Киев: «Викар».
- Дорошенко, С. (2009). *Наукові простори: вибрані праці*. Харків: «Нове слово».
- Словник - довідник з української лінгводидактики: навчальний посібник*. (2015). Пентилук М. І. (Ред.). Київ : Ленвіт.
- Соботович, Е. (1989). Структура речевой деятельности и ее формирование. *Изучение и коррекция обучения и воспитания детей с нарушениями слуха и речи*. – Киев: КГПИ.
- Хуторской, А. (2003). Ключевые компетенции. *Народное образование*, 2, 58-65.
- Каландия, И. (2005) Концепция информационного общества и человек: новые перспективы и опасности. *Человек постсоветского пространства*, № 3 / *Сборник материалов конференции*. Санкт-Петербург, Санкт-Петербургское философское общество.
- Дефектологічний словник: навчальний посібник* (2011). Бондарь, В., Синьов, В. (Ред.). Київ: „МП Леся”.

- Кочан, І., Захлюпна, Н. (2005). *Словник-довідник із методики викладання української мови*. 2-е вид., виправлене і доп. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка.
- Українська мова : енциклопедія* (2004). НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: Русанівський, В. [та ін.]. – Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. Бажана.
- Мацько, Л., Мацько, О. (2006). *Риторика : навчальний посібник для вузів – 2-е вид., стереотип*. – Київ : Вища школа.

References

- Toffler, E. (2004) *Tret'ya volna: per. s angl.* – М.: ООО «Y'zdatel'stvo AST» [in Russian].
- Mnogolikaya globalizatsiya : kulturnyie raznoobraziya v sovremennom mire / Tamotsu Aoki;*, per. s angl. V. Sapova; pod red. M. Lebedevoy. – М. : Aspekt-Press, 2004. – 378 p. [in Russian].
- Leontev, A. Formirovanie lichnosti. *Psihologiya lichnosti v trudah otechestvennyih psichologov (2000)*. Kulikov, L. (Sost.). Sankt-Peterburg.
- Baby'ch, N. *Osnovy kul'tury movlennya: navchal'nyj posibny'k*. L'viv, «Svit», 1990. – 232 p. [InUkrainian].
- Orlova, T.V. (1990) *Ystoryia sovremennoho myra (XV-XX veka)*. К.: Vykar, 2007. – 552 p. [in Russian].
- Doroshenko S.I. (2009) *Naukovi prostory: vybrani pratsi*. – Kharkiv: «Nove slovo» [InUkrainian].
- Slovyk-dovidnyk z ukraïnskoi lnhvodydaktyky: Navchalnyi posibnyk / [za red M. Pentyliuk]*. - К.: Lenvit, 2003. - 149 p. [InUkrainian].
- Sobotovy'ch, E. (1989) *Struktura rechevoj deyatel'nosti y' ee formy'rovany'e Y'zucheny'e y' korrekcy'ya obucheny'ya y' vospy'tany'ya detej s narusheny'yamy' shuxa y' rechy'*. – К. : KGPY', 1989. – 44 p. [InUkrainian].
- Xutorskoj, A. (2003) *Klyuchevye kompetency'y' Narodnoe obrazovany'e*, 2, 58-65.
- Kalandyia, Y. (2005) *Kontseptsiya informatsyonnoho obshchestva y chelovek: novye perspektyvy y opasnosti //Chelovek postsovetskoho prostranstva., Vypusk 3 / Sbornyk materialov konferentsyy*. Pod red. V. Partsvaniya: Sankt-Peterburhskoe fylosofskoe obshchestvo, 2005. pp. 256-266. [in Russian].
- Defektologichnyj slovyk: navchal'nyj posibny'k (2011)/ za red. V. Bondarya, V. Sy'n'ova*. – К.: „MP Lesya”, 2011. – 528 p. [InUkrainian].
- Kochan, I., Zakhliupna, N. (2005). *Slovyk-dovidnyk iz metodyky vykladannia ukraïnskoi movy*. 2-е vyd., виправлене і доп. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka.. [InUkrainian].
- Ukrainska mova: Entsyklopediia* (2004) / NAN Ukrainy; Instytut movoznavstva im. O. Potebni; Instytut ukraïnskoi movy / V. Rusanivskyi (holova red. kol.). – К.: Vydavnytstvo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. Bazhana, 2004. – 824 p. [InUkrainian].
- Macz'ko, L.(2006) *Ry'tory'ka : navchal'nyj posibny'k dlya vuziv .2-е vy'd., stereoty'p*. – Ky'yiv : Vy'shha shkola, 2006. – 311 p. [InUkrainian].

GUBAR O.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

REORGANIZATION OF THE CONTENT OF LOGOPEDICAL WORK WITH LADIES IN GLOBALIZATION PROCESS CONDITIONS

In the article, the author examines the influence of modern integration and globalization processes on the reformation of educational space and reorientation of the content of speech therapy work with adolescents. The main requirements for the development of a teenager in the conditions of the New Ukrainian School are highlighted. The necessity of reorientation and deepening of the content of speech therapy work with adolescents is substantiated. The necessity of inclusion in the correction system of overcoming of speech defects is proved. These defects arise in the way of formation of "linguistic identity".

The article reveals the meaning of the concept "Speech personality". The author proves the necessity of developing the language competence as a necessary component. It is in speech activity that speech becomes an inalienable property of a person, its component. Without speech, we cannot imagine the development of the individual as a whole and a teenager with speech disorders, including.

The author emphasizes the necessity of forming the language competency of the students. Language competence, in turn, is the basis for the formation of a later speech personality, capable of freely functioning in the modern information society. Certainly, these circumstances require an increase in the time for the formation of language and linguistic competence both in the organization of the educational process and in the process of correction and restoration of work. Because, on the one hand, it predetermines personal development, and on the other - the level of development of the younger generation and society as a whole.

Key words: language, speech, language defects, speech competence, linguistic competence, speech personality

Стаття надійшла до редакції 19.10. 2018 р.